

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Ole Christian Skogstad
e-post: fmnoosk@fylkesmannen.no
Tlf:
Vår ref: 2010/7724
Deres ref: 201307490-38/200901042-96
Vår dato: 21.04.2015
Deres dato: 13.01.2015
Arkivkode: 561

Merknader til fiskerapport - Hjartås kraftverk - Rana

Fylkesmannen viser til oversendelse datert 13.01.15.

I etterkant av høring av søknad om bygging av Hjartåsen kraftverk, hvor det fra vår og Miljødirektoratets side ble etterlyst en bedre dokumentasjon av forholdene for fisk på den berørte strekningen i Ranaelva, ble det i 2014 gjennomført mesohabitatundersøkelser. NVE ønsker nå tilbakemelding i lys av denne rapporten.

Som nevnt i vårt brev av 05.03.14 er Ranelva gjennom St.prp. nr. 32 (2006-2007) om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder underlagt et særskilt beskyttelsesregime. I de nasjonale laksevassdragene er det ikke tillatt med tiltak eller aktiviteter som kan være til skade for villaksen. I tilfellet for vassdragsreguleringer vil det ikke være tillatt med inngrep som fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen.

Om den aktuelle strekningens betydning for laks ble det i vårt brev blant annet uttalt at de seneste undersøkelser av elva tyder på at den berørte delen av vassdraget må anses som lite egnet som gyteområde for laks. Fylkesmannen kunne imidlertid ikke på det tidspunkt utelukke helt at de aktuelle elvepartiene kunne ha en viss betydning som oppvekstområde og oppholdsområder for større fisk.

Mesohabitatundersøkelsen gjennomført av Sweco bekrefter at den aktuelle strekningen er uegnet som gyteområde, og sannsynligvis fungerer strekningen i mindre grad som oppvekstområde. Dette tilskrives i stor grad vannhastighet, og bunnsubstrat dominert av fast fjell og blokk hvor begroingen er sparsom. Strekningen mellom samløpet med Bjellåga og ned til utløpsalternativ B har imidlertid en høyere andel kulper enn strekningen Raudfjellfossen og samløpet med Bjellåga. Kvaliteten av potensielt gytesubstrat er bedre her enn i øvre del av elvestrekningen. På denne strekningen ble det påvist seks grusområder med et samlet areal på 98 m², men disse ble vurdert som svært ustabile. Eventuell rogn har en stor risiko for «utspyling» som følge av at substratet trolig blir skiftet ut i løpet av vårflommen. Sweco påviste gjennom el-fiske på den berørte strekningen at fisketetthet her er lav, men dette dreier seg kun om stasjonær ørret. Det faktum at elva har vært sperret for oppvandring av anadrom fisk gjør at man på bakgrunn av fisketettheten alene vanskelig kan konkludere vedrørende strekningens egnethet som oppvekstområde eller som oppholdsområde for større laks.

Fylkesmannen registrerer at undersøkelser av skjul er noe ufullstendig, noe som skyldes elvas topografi. Sweco har i rapporten likevel kommet til at den konklusjonen om at området mellom Raudfjellforsen og helt ned til utløpsalternativ B er uegnet som gyte- og oppvekstområde.

Fylkesmannen er med bakgrunn i rapporten tilbøyelig til å være enig i Swecos konklusjoner hva gjelder ungfisk. Det fortsatte sentrale og avgjørende spørsmålet i denne saken er om omsøkte utbygging vil medføre nevneverdig skade på produksjonen eller overlevelsen av laks i vassdraget. Utbyggingen av Hjartås kraftverk må sees i sammenheng med de utfordringer laksebestanden i Ranelva står ovenfor pr. i dag. Ut fra det forannevnte deler vi vurderinger om at omsøkte kraftverk isolert sett, og uavhengig av valgt alternativ, vil ha liten negativ konsekvens for fisk. Fylkesmannen er usikker om omsøkte utbygging vil påvirke oppvandrende laks sin bruk av øvre del av vassdraget. Avslutningsvis gjengis følgende fra vårt brev av 05.03.14:

«Ved tiltak etter vannressursloven skal beskyttelsen ivaretas med hjemmel i denne loven, jfr. www.rechtsdata.no note 23 av Terje Karterud. I spørsmålet om omsøkte utbygging medfører «nevneverdig» skade må en se hen til beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag og laksefjorder i St.prp. nr. 32 (2006-2007) punkt 6.1. Proposisjonen gir kun begrenset veiledning i spørsmålet om hva som ansees som nevneverdig skade. Den alminnelige språkforståelse tilsier at ordlyden «nevneverdig» dreier seg om noe som det er verdt å nevne. Det vil si at det skal lite til for at et forhold er av betydning. Fylkesmannen kjenner ikke til rettspraksis som er direkte overførbart til nærværende sak. Til benyttet kriterium «nevneverdig» kom imidlertid Norges Høyesterett i sak 1998-12-22 om forurensningsloven § 8 fram til at grensen var overskredet selv om skaden var svært liten, og presiserte at «ordlyden angir en lav terskel», jfr. Rt. 1998 s. 2011. Høyesteretts tolkning av ordlyden «nevneverdig» er etter vår vurdering overførbart til vurderingen om hvorvidt utbygging av Hjartås kraftverk etter alternativene A og B kan gis ut fra gjeldende beskyttelsesregime for nasjonale laksevassdrag. Ettersom man i beskyttelsesregimet opererer med en lav terskel for skade, vurderer Fylkesmannen at selv en liten negativ konsekvens for laksen i Ranelva vil overstige «nevneverdig».»

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Miljødirektoratet